

Archeologienota
Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
Zellik – Cesar Van Malderenstraat 35

Programma van maatregelen

Ons kenmerk :	ORTEC2102248
Auteurs :	Vanessa Bigonzi Alexander Doucet Ward Decramer
Datum verslag:	16 december 2021
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2021L81
Wettelijk depot :	D/2021/15.001/44

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de Ferrariskaart (ca. 1775; bron: AGIV)

Auteurs & autorisatie:

Vanessa Bigonzi	(OE/ERK/Archeoloog/2021/00028)
Ward Decramer	(OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)
Alexander Doucet	(OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.
Wettelijk depot: D/2021/15.001/44

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen.....	4
1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1 Administratieve gegevens	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
3 Programma van maatregelen voor vooronderzoek met ingreep in de bodem.....	9
Ondertekening.....	10

Deel 2: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2021L81 (bureauonderzoek)
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Locatie	Provincie: Vlaams-Brabant Gemeente: Zellik Adres: Cesar Van Malderenstraat 35 (Fig. 1.1)
Kadastrale gegevens	Asse, afdeling 6, sectie B, perceel 184D6
Bounding Box	Punt 1: X = 143250, Y = 174663 Punt 2: X = 143353, Y = 174762
Oppervlakte projectgebied (buiten een archeologische zone)	5 900 m ²
Oppervlakte bodemingreep	5 900 m ²
Einddatum bureauonderzoek	16 december 2021
Relevante termen¹	Vlaams-Brabant; (zand)leemstreek; gradiëntszone; Land van Asse; steentijd; middeleeuwen; nieuwe tijd.
Bebouwde zones:	Het projectgebied is bebouwd met twee hoofdgebouwen en een containerklasse. De twee hoofdgebouwen zijn gekelderd (kruipkelder voor gebouw G01 en mazouttank voor gebouw G02).

¹ <https://thesaurus.onroerenderfgoed.be>

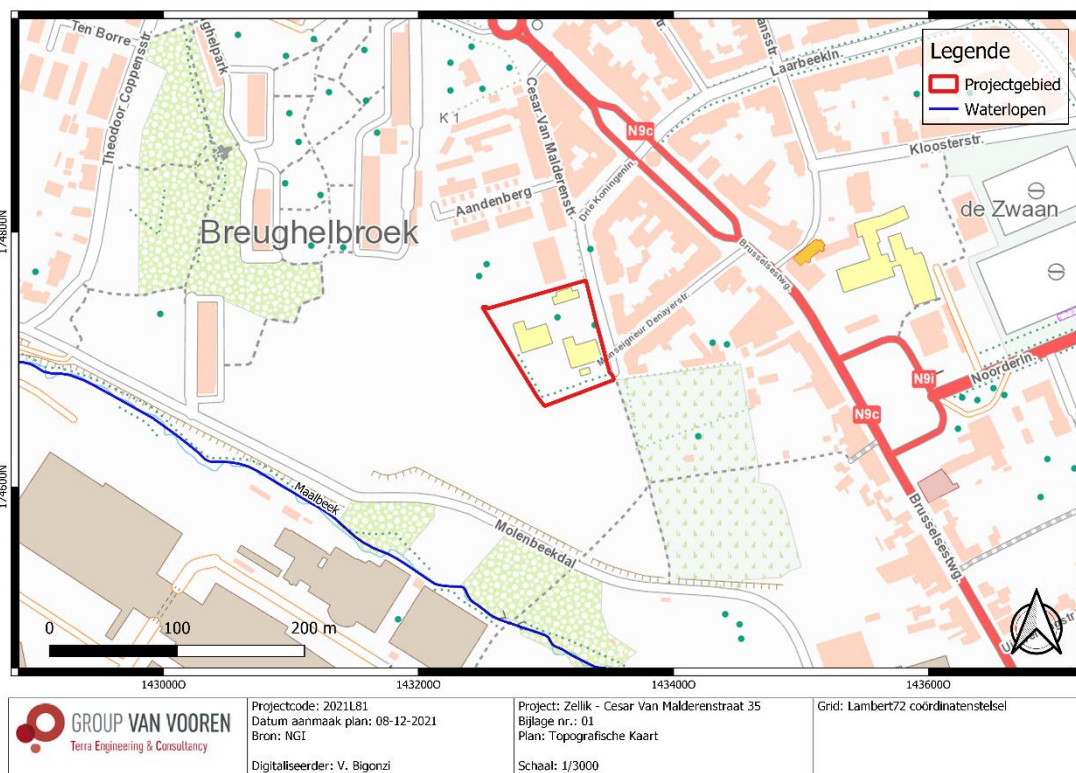

Fig. 2.1.: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

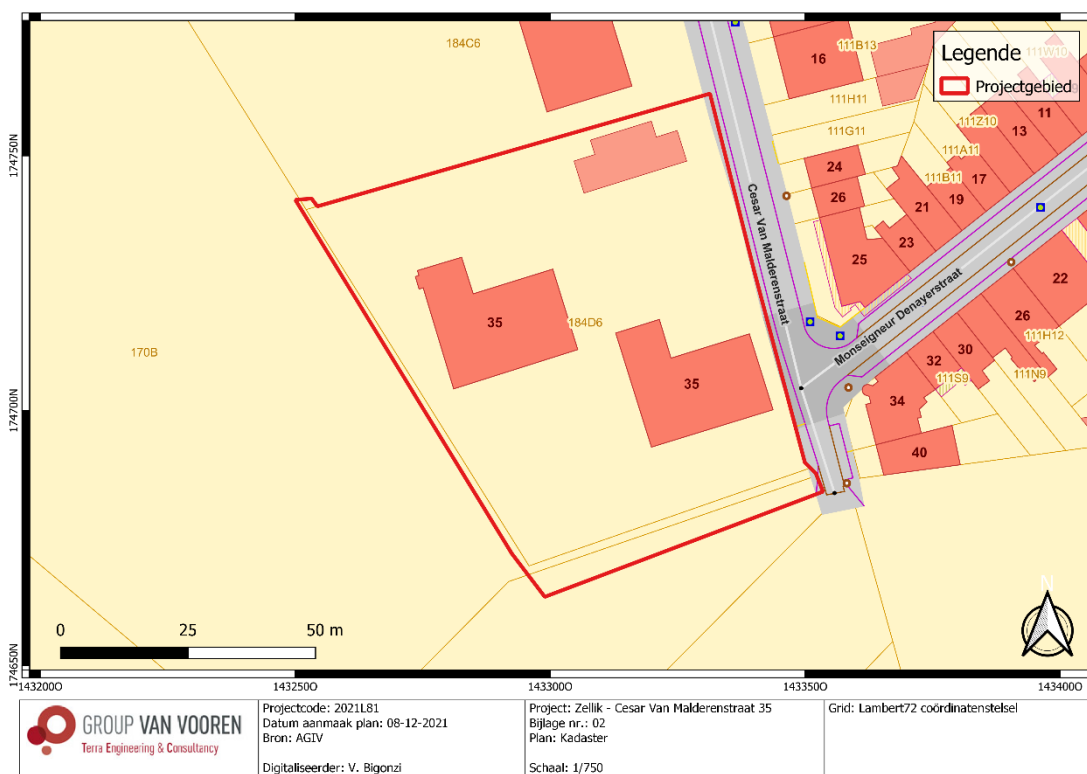

Fig. 2.2.: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).

Fig. 2.3.: Meest recente luchtfoto (2020) met situering van het projectgebied (© AGIV).

2 Gemotiveerd advies

Het projectgebied behoort tot de (zand)leemstreek-archeoregio. Het bevindt zich langs de Cesar Van Malderenstraat, ten zuidoosten van de dorpskern van Zellik, en is ingericht met gebouwen, verharding en tuinzone. Wat de gebouwen betreft, zijn er in totaal drie aanwezig: twee onderkelderde gebouwen met een L-vorm en één niet-onderkelderde containerklas met een T-vorm. In de nabije omgeving zijn verschillende waterlopen aanwezig: de Maalbeek, de Haverbeek en de Veldwaterloop.

De dorpskern van Zellik heeft zich ontwikkeld op de hoogst (ca. 50 à 60 m TAW) en droogst gelegen locatie in de omgeving nl. het leemplateau. De aardkundige gegevens (*infra*) tonen aan dat ten zuiden en ten oosten van de historische dorpskern eerder nattere en lager gelegen gronden (tot ca. 38 à 45 m TAW) te situeren zijn. Het projectgebied ligt dus op een overgangszone tussen de hogere gelegen leemrug (ten noorden) en lagere en nattere gelegen alluviale vlakte van de Maalbeek (ten zuiden). Het bevindt zich op een hoogte van ca. 52,80-53,80 m TAW (west-oost richting) en op een hoogte van ca. 51,60-56 (zuid-noord richting). Binnen de contouren van het projectgebied zijn hoogteverschillen op te merken die in verband staan met deze overgangszone. Het reliëf daalt sterk in de zuidelijke richting, waar de Malbeek stroomt. Verder toont het west-oost-profiel een duidelijk anomalie die te linken is aan gebouw G02 (hoger dan natuurlijke reliëf) en ter hoogte van de centraal gelegen speelplaats P01 (duidelijk lager gelegen dan het natuurlijke reliëf).

De aardkundige gegevens hebben getoond dat het projectgebied ter hoogte van een gradiëntzone gelegen is, op de overgang van een leemplateau naar een Laat-Pleistocene geul. Zellik bevindt zich in Midden-België en wordt gekenmerkt door een glooiend landschap dat algemeen bekend staat onder de streeknaam Pajottenland. Dit landschap wordt gedomineerd door de stroomgebieden van de Zenne en

de Dender. In dit landschap komen heuveltoppen lokaal voor. In de omgeving van Zellik zijn er dergelijke heuveltoppen aanwezig (Galgenberg bv. ligt op een afstand van ca. 550 m ten noorden van het projectgebied). Het projectgebied bevindt zich op de zuidelijke flank van een noordwest-zuidoost georiënteerde rug dat een interfluvium vormt tussen twee waterlopen in de omgeving, vooral ten zuiden en ten oosten. Paleolandschappelijk is het terrein op een gunstige locatie gesitueerd voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen uit de Steentijd.

De geologische gegevens tonen dat het projectgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk het Vroeg-Holoceen omvat. Hellingsafzettingen (colluvium) uit het quartair kunnen aanwezig zijn. Gelet op de ligging van het terrein in het centrale gedeelte van Vlaanderen, gaat het om Pleistocene leemafzettingen. In de omgeving van het projectgebied, waar de zones lager gelegen zijn en die met de Maalbeekvallei overeenkomen, toont de quartairgeologische kaart fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) onder de eolische afzettingen. Deze fluviatiele afzettingen tonen de aanwezigheid van een beekvallei die ingevuld werd door de eolische afzettingen tijdens het Weichseliaan. Bovenop deze fluviatiele en eolische afzettingen van het Weichseliaan bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Holoceen.

Het projectgebied omvat leemgronden met textuur B-horizont die droog tot matig droog zijn. Ten oosten van het projectgebied karteert de bodemkaart een OB-bodemserie. Deze komt met de Cesar Van Malderenstraat overeen en wordt beschouwd als een sterk bebouwde (en ontoegankelijke) zone ten tijde van het opstellen van de bodemkaart (jaren 50-70). De Aba1-bodemserie is de voornaamste bodem van de plateaus en de zachte hellingen terwijl de Aca1-gronden op hellingen of in de nabijheid van kleiontsluitingen voorkomen. Er dient hierbij rekening gehouden te worden met zowel erosie als colluvium.

Zellik werd voor het eerst in 974 vermeld. De oorspronkelijke naam zou van een Gallo-Romeinse oorsprong afstammen. De historische kaarten hebben getoond dat Zellik al in de 18de en 19de eeuw redelijk bebouwd was, vooral langs de Brusselssteenweg. Het projectgebied was als akker gebruikt, maar een landweg (voorloper van de Cesar Van Malderenstraat) werd al op de Villaretkaart voorgesteld. Het projectgebied bleef onbebouwd tot de tweede helft van de 20ste eeuw. De luchtfoto van 1971 toont voor het eerst de twee L-vormige gebouwen die nog vandaag bestaan. De verharding in de noordoostelijke hoek van het projectgebied verschijnt op de luchtfoto van 1979-1990 en containerklasse G70 op de luchtfoto 2012 (zomeropname).

Tot op heden zijn er in het projectgebied geen archeologische onderzoeken uitgevoerd; wel zijn er enkele CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied gekend, vooral ten noorden daarvan (en dus op de hogere locaties van het landschap). De CAI-waarden betreffen vooral hoeven en religieuze structuren (kerk en kapel) van de Middeleeuwen (o.a. CAI10044 en CAI217668). Wat nota's betreft, werden drie proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd in een straal van maximum 500 m van het projectgebied. Deze drie proefsleuvenonderzoeken hebben geen waardevolle archeologische vindplaatsen opgeleverd.

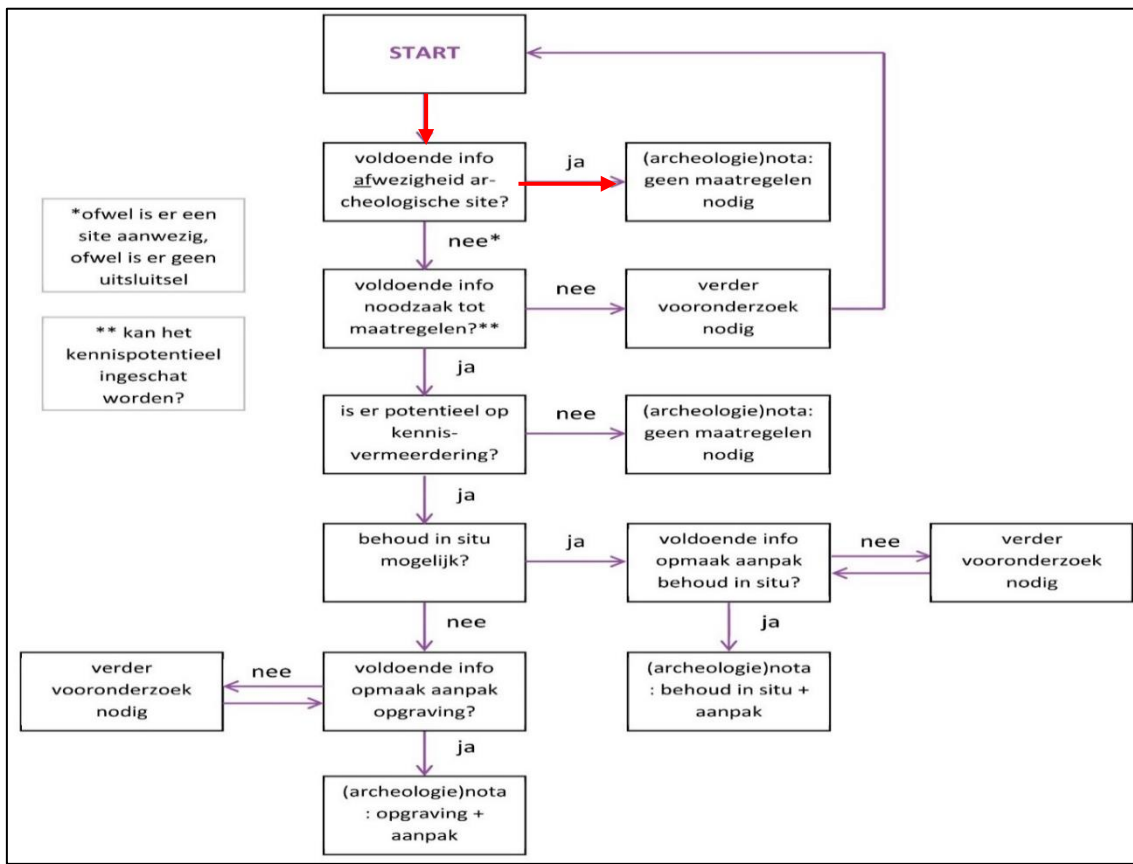
De verzamelde aardkundige, historische en archeologische gegevens leiden tot de vaststelling dat er archeologisch potentieel is ter hoogte van het projectgebied voor waarden uit de Steentijd tot de Nieuwste Tijd. Het projectgebied bevindt zich immers op een gradiëntzone tussen een hogere gelegen heuveltop en een lagere nattere oude geul. Paleolandschappelijk is het terrein op een gunstige locatie gesitueerd voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen uit de Steentijd. De verwachting naar de **Steentijd** is bijgevolg hoog te noemen.

Omwille van haar ligging in de directe omgeving van een belangrijke as tussen Gent en Brussel heeft het projectgebied ook potentieel voor waarden uit de Middeleeuwen tot en met de Nieuwste Tijd. Zonder grote vindplaatsen in de buurt is de verwachting voor de **Middeleeuwen** tot en met **de Nieuwste Tijd** is echter matig te noemen. Wegens het ontbreken van gegevens uit de Metaaltijden en de Romeinse Periode is de verwachting voor deze periodes onbekend.

De geplande werkzaamheden – nieuw schoolgebouw en volledig nieuwe omgevingsaanleg – omvatten een nivellering waarbij voornamelijk sprake zal zijn van een ophoging ten aanzien van de huidige bestaande TAW-hoogtes. In het noordelijke deel, in de meest westelijke en meest oostelijke zone van het projectgebied, zal er van 53,93 m TAW opgehoogd worden tot 55 m en lokaal zelfs 56 m TAW. Centraal in de speelzone zal de nivellering lokaal en zeer verspreid, dieper gaan dan het huidige maaiveldniveau. Deze verdieping valt samen met de zone die matig verstoord is door verharding. De bijkomende verstoringen gaan daardoor beperkt blijven.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat er een verwachting voor archeologische waarden vanuit de Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd is. Niettemin werd het bodemarchief al zwaar **verstoord** door de twee L-vormige gebouwen (15% van het hele projectgebied). 61% van het projectgebied werd matig verstoord door de verschillende verhardingszones. Het mogelijks aanwezige bodemarchief zou hierdoor te versnipperd zijn. Gezien dat de geplande werken geen diepere verstoringen gaan veroorzaken, wordt **geen vervolgonderzoek geadviseerd**.

Op basis van deze gegevens wordt geconcludeerd dat de geplande ontwikkeling geen bedreiging vormt op eventuele aanwezige archeologische waarden, waardoor het kostenbaat niet noodzakelijk wordt geacht een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren. Dit bureauonderzoek leverde zodoende voldoende informatie om een correcte en adequate inschatting te maken van de impact van de geplande werken op het archeologische bodemarchief. Aangezien de werken geen bedreiging vormen, wordt de **vrijgave van het terrein geadviseerd** zonder dat een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zou moeten plaats vinden.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit verrat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#).

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

3 Programma van maatregelen voor vooronderzoek met ingreep in de bodem

Niet van toepassing

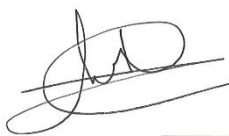
Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 16 december 2021

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Gedelegeerd bestuurder	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	
Business Unit Manager	Maarten Dingenen	
Auteur en erkend archeoloog	Alexander Doucet	
Nagelezen en goedgekeurd door erkend archeoloog	Ward Decramer	